

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLVII. ÉVFOLYAM 540. SZÁM 2003. ÁPRILIS

4

Mondák egész sora vall arról, mennyire szerették a lengyelek Hedvig királynőjüket, aki magyar királylány volt.

Egy télen, amikor a királynő szánja a hófúvás foglya lett, szegény jobbágyfalu parasztjai látták vendégül Hedviget. A fényes vendégnek a legnagyobb szobát készítették elő a bíró házában, jól kibélelték illatos szénával, és tiszta végvásznakkal borították be. Került meleg bőrtakaró is, mézes tej, gyöngykása, egy kis hús s a kocsisnak és az apródnak gőzölő forralt sör.

Egy másik monda szerint templomot építettek Krakkóban. Hedvig királynő temérdek kincset, drágaköveket és aranyat adományozott, hogy méltó temploma legyen a fővárosnak. Gyakran ellátogatott az építkezésre, örömet lelve a kőművesek serénykedésében.

Tüzesen sütött a nap, frissen dolgoztak a kőművesek. Az egyik dalolni kezdett, a többi folytatta. Vigan kopácsoltak a kalapácsok.

Az egyik kőfaragónak reggel óta szavát sem lehetett hallani, egyre csak sóhajtozott, lopva a könnyeit törölgette.

A társai ügyet se vetettek rá.

Az egyik kőműves, aki a legmagasabb állványon állt, elrikkantotta magát:

– Jön a királynő! Jön a mi nagyasszonyunk! Gyerünk, legények, frissen, fűgén!

Hedvig királynő kedvesen mosolygott a kőművesekre. Ő bezzeg azonnal észrevette a szomorú kőfaragót.

– Valaki megbántott? Vagy talán betegség gyötör? – kérdezte lág hangján.

HEDVIG KIRÁLYNŐ LÁBNYOMA

Lengyel monda
S. PAPP ÉVA fordítása

A kőműves gyorsan letörölte az arcán legördülő könnyecskéket.

– A feleségemet, aki társam volt jóban és rosszban, gyermekeink védőangyalát súlyos kór emésztí, tehetetlenül fekszik... És én még nem kerestem meg az orvosságra valót.

A királynő feltámasztotta lábát az egyik kőtömbre, és lekapcsolta könnyű aranytopánjának finom ívű aranycsatját.

– Fogjad, jó ember, és eridj, vedd meg mind azt, amire beteg asszonyodnak és gyermekeidnek szükségük lehet. Ne búsulj, Isten segít a szenvedőkön.

Amikor a kőfaragó visszatért az építkezésre, már ugyanolyan vig volt, mint a többiek. Megragadta kalapácsát, és neki látott a munkának.

Hát lássatok csodát!... A faragatlan kőtömbön, mintha csak agyag lenne, emberi lábnyom látszott! Egy apró, kecses láb nyoma.

– Hedvig királynő lába nyoma! Erre a kőtömbre támasztotta a lábát, amikor lekapcsolta a csatját, hogy segítsen a beteg.

És felemelték a követ, és beépítették a templom falába. Még sokáig emlegették egymás között:

– Még a kőszikla is meglágyul, ha a mi királynőnk megérinti...

Kingát a lengyelek matka narodu, a nép anyjaként tisztelik. Önfeláldozó, tiszta életéért, csodatetteiért a pápa 1999-ben szentté avatta.

Szemérmes Boleszló hat-
éves korában került a trónra.
Csöndes, nyugodt természete
volt. Inkább szerzetesnek,
mintsem katonának, fejede-
lemnek való. Feleségül IV. Bé-
la magyar király leányát, a
szintén csöndes, okos és vallá-
sos Kingát választották neki.
Így hát elindultak a lengyel kö-
vetek Magyarországra, hogy
megkérjék a leányka kezét ki-
rályi apjától.

A magyar király vitézségé-
ért becsülte a lengyel népet.
El akart dicsekedni a követek
előtt gazdagságával, ezért meg-
parancsolta, hogy hozzanak
föl jó sok aranyat és ezüstöt a
kincstárból, s szórják rá a ki-
rálykisasszony kelengyéjére.

De Kinga így szólt az apjá-
hoz:

– Atyám, minek a lengye-
leknek arany meg ezüst? Van
belőle nekik épp elég, ha pe-
dig elfogy, szereznek maguk-
nak fegyverrel a csatában. Azt

SZENT KINGA HOZOMÁNYA

Lengyel monda
GEDEON MÁRTA fordítása

adjál nekik, amijük nincs,
hogy jól emlékeztükbe vés-
sék a magyar király bőkezűsé-
gét.

– Mit adjak hát nekik? –
kérdezte csodálkozva a király.

– Sót, atyám, mert az ő or-
szágukban nincs egy darabka
sem, mind idejön érte. Aján-
dékozz nekik egy sóhegyet,
amelyet hozományként majd
magammal viszek Lengyelor-
szágba.

Elmosolyodott a király a le-
ánya szavaira, és így szólt:

– Legyen, ahogy akarod!

Ekkor a királylány elindult
a bányák felé, lehúzta ujjáról a
jegygyűrűt, s egy mély sófejtő
vájatba dobta.

A lengyel urak elvitték feje-
delmüknek a menyasszonyt,
és amikor már lezajlott a me-
nyegző a krakkói várban, Kin-
ga így szólt az urához:

– Szeretett férjemuram,
menjünk, keressük meg a

gyűrűt, amelyet Magyaror-
szágra küldtél nekem.

Elutaztak mindketten egy
Wieliczka nevű városkába, és
ott megparancsolta Kinga,
hogy a piactér közepén ássa-
nak egy mély kutat. Sokáig ás-
tak a bányászok, míg végül

egy nagy kőre bukkantak, s
így szóltak a királynőhöz:

– Mélyebbre már nem ás-
hatunk, mert nemes kőre ta-
láltunk.

– Törjetelek le egy darabot
abból a kőből, hadd nézzem
meg közelről!

Le is törték belőle, majd
felhúzták, s egyikőjük, amint
napfénynél is megvizsgálta,
felkiáltott:

– Királynő! Hisz ez nem is
kő, hanem valódi só!

– Törd csak szét ezt a rögöt
– parancsolta meg a királynő.

Szét is törték, s a rög köze-
péből kihullott a királynő csil-
logó gyűrűje, melyet a magyar
sóbányába dobott.

Ez volt szent Kinga ho-
zománya, mely mind a mai napig
gazdagítja Lengyelországot.

A wieliczka sóbánya Kinga-kápolnája.

Én kis Kószabósza kertészlegény vagyok, és minden kislányt megloccsolok, aki ebben a hónapban eljön velem

LENGYEL-ORSZÁGBA.

Tudjátok, hogy szeretem az ünnepeket, a vidámságot. Úgy döntöttem, hogy a húsvétot a lengyelek között töltöm, akik hittel és vidáman ünnepelik a lélek és a természet újjászületését.

Ezt a derűt és életerőt mi is megtanulhatnánk tőlük. Hiszen a lengyeleket sem kényeztette el a történelem. Harcoltak a tatár, a török ellen, örlődtek két hatalmas szomszéd, a porosz és az orosz malomkő között. Az országhatár hol keletre hol nyugatra tolódott. Gdansk és Danzig ugyanaz a kikötőváros, egyszer lengyel, máskor német zászló alatt. Az önálló Lengyelország 1795-ben el is tűnt a térképről. Hősi nemzeti felkelések árán a XX. században vívták ki ismét függetlenségüket.

Hallottatok már a fénymadarról? Saját hamvából támad fel újra. A lengyelek a második világháborúban hatmillió embert és a nemzeti vagyont 38%-át veszítették el. Mégis újjá-

születtek. A fővárost, Varsót a német fasiszták porig bombázták, egymillió lakosából csupán kétszázezer túlélő maradt. Ma új városnegyedek karéjában hajdani pompájában áll ismét az óváros, a reneszánsz Piactér, a Királyi Palota, a Szent János-székesegyház.

LÁSZLÓFFY ALADÁR TÚL A HEGYEN LENGYELORSZÁG...

Túl a hegyen van egy határ,
arra lovagol a betyár,
arra lovagol a magyar,
hogyha menekülni akar.

Lengyel lakja, testvér lakja,
zúg a Visztulájuk habja.
Ez a fránya történelem
arra úszott veled s velem...

Az út íve arra ível
Balassival, Bercsényivel,
Basa Pista balladája
ujjal mutogat e tájra.

Lengyel király Krakó-lakó,
balladában fut a fakó,
mikor leér a lapályra,
mai lengyel világ várja.

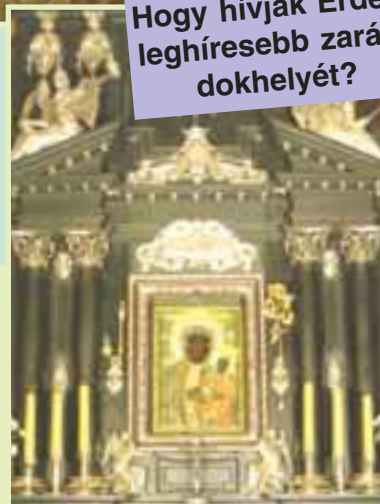
Süt a Visztula ezüstje,
mozdonyok és gyárak füstje,
lengyel szó és lengyel hegyek
hívnak, hogy barátjuk legyek.

A lengyel életerő titka a fiatalság. Legnagyobb kincsük a gyermek, de ezt nem úgy érték, hogy egyet kényeztetnek agyon. Ti is jól éreznétek magatokat itt, mert rengeteg játszótársatok lenne.

Északon, ha éppen nincs nagyon hideg, a Balti-tenger homokján napozhatunk, vagy az ugyancsak rommá lőtt és újjáépült Gdansk középkori óvárosában az északi gótika vörös téglás templomait, palotáit csodálhatjuk meg. A nagy forgalmú kikötő raktárai ötszáz évesek.

Hogy hívják Erdély leghíresebb zarándokhelyét?

Évente sok ezer lengyel zarándokol el Czestochowa hatszáz éves kolostorába a "fekete arcú" Máriához imádkozni. A mindig is buzgó katolikus lengyelek hitélete különösen gazdag ezekben az években: büszkék arra, hogy II. János Pál pápa lengyel.

Krakkó – a régi főváros, királyi székhely, a lengyel kultúra, tudomány és oktatás európai hírű központja. A középkori Piactér Posztócsarnoka, a Mária-templom, a Wavel várfalai, palotaegyüttese, székesegyháza, a hatszáz éves egyetem sok-sok magyar emléket őriz.

Egy lengyel, akit az egész világ ismer: a csillagász Kopernikusz matematikailag bizonyította, hogy nem a Nap kering a Föld körül, hanem fordítva.

A Magas-Tátrában Zakopane felé igyekeznek azok, akik a téli sportokat, s az eldugott góral falvakba azok, akik a népművészetet szeretik. Itt zsindelytetős gerendaházak, fatemplomok, pompás népviselet, dudaszó és füstölt sajt várja a látogatót. A merészebbek tutajról bámulják a szirteket.

Kingán kívül milyen Árpád-házi szentekről hallottatok?

Nagy Lajos magyar király fogadja a lengyel követeket. 1370-ben Krakkóban lengyel királlyá koronázták.

Leánya, Hedvig 1384-ben lett

a lengyelek szerezett királynője. El-

adott ékszereiből építette a krakkói templomot és egyetemet. A Wavel királyi kriptájában nyugszik, akár-csak Báthory István erdélyi fejedelem, akit a lengyelek egyik legvitézesebb királyukként tisztelnek.

Báthory legyőzte Rettenetes Ivánt, és visszaverte a német támadást is. Nagyszabású tervét, a lengyel-magyar-erdélyi államszövetséget korai halála miatt nem valósíthatta meg.

BÁTHORY ISTVÁN VADÁSZATA

Lengyel monda; CSORDÁS GÁBOR fordítása

A Wartába ömlő Topiela patak partján áll Wyszyn ősi falva. Ebben a faluban hajdanában díszes kastély állott, a gazdag Gurowski nemzetség tulajdona. A környéket időtlen idők óta vadban dús erdőségek borították. Báthory István király uralkodása idején a falu és a kastély

gazdája Melchior Gurowski volt, aki egy őszen vadászatra hívta meg a királyt.

Néhány nap se tellett belé, a király lovagjai kíséretében megérkezett Wyszynbe. Gurowski úr meg a leánya, Agnieszka kenyérrel és sóval köszöntötték a kastély kapujában, és szerény szavakkal – „ami a

kunyhónkból telik” – ebédre hívták. Valójában pompás lakomát tálaltak fel, nagyszerűsége magát a királyt is álmélkodásra készítette.

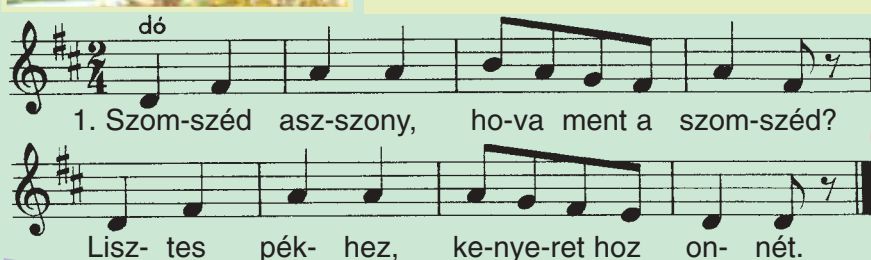
A legnagyobb tetszést mégis az ebédlőben felállított mesteri szökőkút aratta, melyből víz helyett különféle italok buzogtak: tokaji, burgundi, a legkiválóbb talján és rajnai borok. A kastélyt övező deszkabélésű csatornában ugyancsak bor csörgedezett. Nem csoda, hogy mindenkinek fényes kedve támadt, vége-hossza nem volt az éljenzésnek, a pohárköszöntőknek késő éjszakáig.

Másnap, alig hajnalodott, elindultak vadászni a közeli erdőségbe. Élükön Báthory lovagolt udvaroncai, házigazdája és annak leánya, Agnieszka kíséretében. A vadászat pompásan kezdődött, a király ugyanis leterített egy hatalmas medvét. A nekibuzdult vadászok egy jókora vándorkövet görgettek arra a helyre, ahol az állat lerogyott. A sziklát elnevezték „a mackó sírkövének”, és évszázadokra a környékbeli vadászok zarándokhelyévé vált.

Tarnóiban született Józef Bem tábornok, a szabadságharc hőse, Petőfi szeretett Bem apója. Sorsa szívszorító. A bukás után Törökországba menekült. Hogy hazájáért az orosz cár ellen harcolhasson, mohamedán hitre tért, és Murad pasa néven belépett a török hadseregbe. Utolsó szavai ezek voltak: "Lengyelország, én már nem szabadítalak fel." Hamvait hazavitték, de mivel nem keresztényként halt meg, nem temették lengyel földbe. Oszlopokon magasodó kőkoporsója a hűség és áldozat megőrző emlékműve.

2. Sáros úton elkopik a talpa,
sarka sincsen, varrja meg a varga.

3. Megfoltoztam,
megtalpaltam szépen,
mint lesz, hogy lesz
az én fizetségem?

4. Itt van, itt van
tajtékipa szára,
ráadás egy sovány
tehén árnya.

Fejdelmünk, a róla elnevezett szabadságharc vezére Lengyelországban kezdte bujdosását. Ki ő?

**CZY MÓWI PAN
PO POLSKU?**

(Csi múvi pán po polszku?)

**URAM, BESZÉL
ÖN LENGYELÜL?**

Tak.	ták	Igen.
Nie.	nyie	Nem.
Dzień dobry!	dzsiény dobri	Jó napot!
Do widzenia.	do vidzénjá	Viszontlátásra.
Jak się masz?	ják sie más?	Hogy vagy?
Dziękuję, dobrze.	dzsienkuje, dobzse	Köszönöm, jól.
Proszę.	prose	Kérem.
Jesteś moim przyjacielem.	jéosztés moim psijácsélém.	A barátom vagy.

Vajon miért nevezte Petőfi Bem apó-
nak az 54 éves
Bem tábornokot?

László Bakk Anikó néni lengyel zenei csemegéket kínál nektek április 12-én reggel 9-től a kolozsvári rádióban.

Chopin romantikus zongoraművei az egész világgal megkedveltettek két lengyel népi táncot, a polonézt és a mazurkát.

Melyik gyermekdalunk emlegeti Lengyelországot?

LÁSZLÓ NOÉMI
ÁRNYÉKBAN

Merre folyik a Visztula,
Kinga gyűrűje hol bolyong?
Krakkó és téglagótika,
világ-középen napkorong,
amióta Kopernikusz
megírta, hogy a Föld forog,
Chopin mazurkát komponált,
ringnak tőle a csillagok
harcok-szaggatta táj fölött,
amelyért folyton hadba száll
osztrák, orosz, porosz sereg,
uralja hány vitéz király,
Ulászló, Kázmér, Nagy Lajos,
szerencse fordul, szív szakad –
lengyel magyarral így rokon
a kereszt árnyéka alatt.

LUDWIK JERZY KERN

A ZSIRÁF A FÉNYKÉPÉSZNÉL

RAB ZSUZSA fordítása

Fénykép kellett a zsiráfnak,
fényképészhez ment vasárnap.

- Le tud engem fényképezni?
- Kérem!
- Szépen tud ön fényképezni?
- Szépen.
- És a képet most csinálja?
- Nyomban!
- Van-e hozzá masinája?
- Ott van!
- És elférek majd a képen?
- Csak a fele fér rá, kérem.
- S mi lesz a másik felemmel?
- Hát, azt majd külön veszem fel.
- De remélem, nem lesz drága.
- Két kép ára.
- Hátha elférek egy képen!
- Semmiképpen!
- Nos, ha másképp nem megy: rajta!

Csett: a lába.

Csett: a torka.

– Kész!

Fél meg fél az egy egész.

Uram, roppant vonzó rajta!

ZBIGNIEW LENGREN

SZÜRKE ÉS VÖRÖS

RAB ZSUZSA fordítása

Egy szamár erdőbe tévedt,
s nevetett, majd megszakadt:
tűzvörös kis mókust látott
sátoros vén tölgy alatt.

Nevettében csuklott, prűszkölt,
tombolt, körbevágatott:

– I-á! I-á! Ki látott már
piros bundás állatot?

A szamár csak hadd nevéssen!

A kis mókus azt mondja:

– Piros bundát, vörös haját
csak a szamár csúfolja!

KONSTANTY ILDEFONS GALCZYNSKY

MIÉRT NEM DALOL AZ UBORKA

KERÉNYI GRÁCIA fordítása

E kérdés, mit a cím
oly bátran vág szemünkbe,
meg kéne oldani,
bármilyen kínba kerülne.

Mert ha az uborka
nótára soha nem gyűjt,
az ég tán így akarja:
szegényke nyilván – nem tud.

De ha szeretne?! Forrón.
Pacsirtánál is szebben.
Ha éjjelente zöld könnyeket ont
a befőttesüvegben?!

Telek és nyarak múlnak,
hol nap les ránk, hol felleg:
s mi közömbösen megyünk el
nem egy uborka mellett.

ALICJA DRYSZKIEWICZ

A KISMADÁR, AMELYIK NEM AKART ÉNEKELNI

SEBŐK ÉVA fordítása

Hát így történt.

A ház ablaka előtt nőtt egy fa. Ágait úgy nyújtogatta fel a magasba, mintha karjai lettek volna. Vándorúton járt a nap, nedves volt a föld, lágyan lengette a nyitott ablak függönyét a szél.

Egy vékonyka ágra pici tollgomolyag telepedett. Egy kismadár. Egyszerű kis szürke jószág volt, fekete szemekkel. Üldögélt a fán, és így csivített magában:

– Ugyan, mit csináljak?... Énekelni nem fogok, nem akarok, nem szeretek. Mozi-
ba nem mehetek, nem engednek be. Csokoládét nem ehetem, ki veszi meg nekem? Kakaót nem ihatom, hisz azt sem tudom, mi fán terem.

Fejecskéjét csóválta, és tovább morfondírozott:

– De hát mit csináljak, ha nem akarok, nem szeretek és nem is fogok énekelni? Fűrödhetem a csermelyben vagy a homokban. Felcsipegethetem a magvakat, amiket a gyerekek szórnak nekem. Fészket is rakhatok itt, ezen a vékonyka ágon.

Ez az ötlet nagyon megtetszett a kismadárnak.

– Jó gondolat – csivítelte, és mindjárt munkához is látott.

Összeszedett mindenféle szalmaszálat, gallyacskát, fü-

vecskét – és dél felé már készen is volt a fészek. A szürke kismadár kényelmesen elhelyezkedett benne (éppen úgy, mint mi a szobánkban), berzenkedett, tollászkodott egy kicsit, aztán csőrét a szárnya alá dugta, szemét becsukta, és elaludt.

A fa kibontotta apró, élénkzöld, selyemfényű leveleit, és tetőt hajtott a fészek fölé.

A szél ezüstös rügyekből kerítést fújt köréje.

Az eső előcsalta a rügyekből a virágokat, és a virágok feldíszítették a fészket.

S hát a nap? Ő csak megállt mosolyogva a fészek fölött.

A fa zöld lombja felsusogott, illatozni kezdett, egy zümmögő méhraj körülcsengettyűzte.

És ekkor, a kis mese végén az egyszerű és teljesen szürke kismadár – elkezdett énekelni.

TADEUSZ KUBIAK

DÍSZTOLLAK

PÁKOZDY FERENC fordítása

– Irigyellek – szólta a veréb, hogy a pávát sorra nézte –. Szép a farkad tolla, bizony, mindig megcsodállak érte.

Víz nem játszik ilyen szépen kint a szivárványos tóban, ahogy pávaszemed fénylik tollaid közt ragyogóan.

Mikor bontod, nyitod tollad, s hordod fennen szétterjesztvén, színesebb, mint templomfalon tarka-barka üvegfestmény.

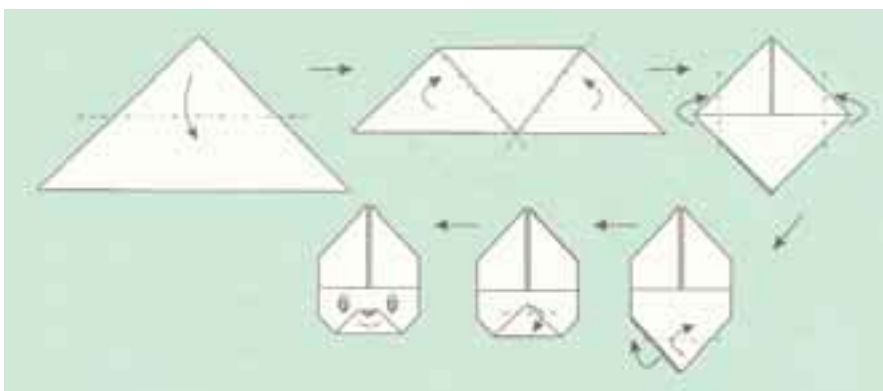
– Nincsen miért irigyelned – szólta a páva egyszerűen –. Van tollam díszben járni, neked szárnyad messze szállni.

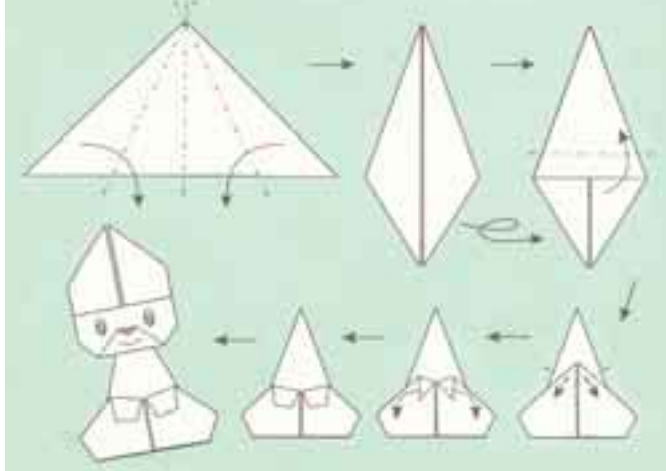
FORRÓ ÁGNES rajza

Parton ül a két nyúl,
kis nyúl, nagy nyúl,
ugrabugrál, lyukba bujkál,
bukfencet hány, fűbe turkál,
itt nyúl, ott nyúl,
kis nyúl, nagy nyúl.

Lengyel népköltés;
Weöres Sándor fordítása

10X10 cm-es papírnégyzetet átlósan vágj ketté. Az egyik háromszögből készülsz a nyuszi feje, a másikkból a teste.

*Minden kedves
olvasónknak,
kicsiknek és
nagyoknak
boldog húsvétot
és vidám tavaszt
kívánunk!*

Ne gyámbásszatok az élő nyusziakat, inkább süssetek kalácsból, hajtogassatok papírból nyuszi minden családtagnak.

A GOMBA

Lengyel népmese
KERÉNYI GRÁCIA fordítása

Mikor az Úrjézus Szent Péterrel szegény ember képében a földön járt, egyszer egy gazdasszonytól lángost kaptak. Tovább mentek, az Úrjézus elöl, Szent Péter meg utána, egy erdei ösvényen. Szent Péter szerette volna a lángost megkóstolni, de nem mert szólni az Úrjézusnak. Letört hát egy darabkát, és titokban bedugta a szájába, mert azt hitte, az Úrjézus nem fogja észrevenni.

Krisztus, hogy bebizonyítsa mindentudó voltát, hátra se nézve megszólalt:

– Péter!

Szent Péter, hogy nyomban válaszolhasson, s el ne árulja falánkságát, kiköpte a megrágott falatot, és gyorsan ráfelelt:

– Tessék, Uram!

Az Úrjézus mondott neki valamit, s azután megint szótlanul mentek tovább. Akkor Szent Péter megint letört egy darabka lán-

gost, és rágni kezdte abban a hitben, hogy Krisztus nem tud róla.

Az Úr hátra se nézve megint megszólította:

– Péter!

Szent Péter nyomban kiköpte a megrágott lángost, és sietősen válaszolt:

– Tessék, Uram!

Krisztus ezúttal is mondott neki valamit, s tovább vándoroltak az erdei ösvényen.

Harmadszor is elővett Szent Péter egy darab lángost a tarisznijából, de mekkora volt a bosszúsága, amikor Krisztus ismét megszólalt, alighogy szájába dugta a falatot. S amikor harmadszor is kiköpte a megrágott lángost, mert nem volt ideje lenyelni, Krisztus hirtelen megfordult:

– Vétkeztél, Péter. Falánk voltál és hitetlen. Nem hitted el, hogy én valóban mindent tudok.

Szent Péter az Úr lábához borult, és bocsánatért esdekelt. Jézus megbocsátotta a bűnét, a kiköpött kenyeret pedig, hogy ne vesszen kárba, gombává változtatta.

MESE

SEBŐK ÉVA fordítása

Messze, messze, még az Operenciás-tengeren is túl, szép Csodaországban kis hercegnő született. Bölcsője köré gyűltek a tündérek. A királynő így szólt:

– Ajándékozzátok meg ezt a gyermeket azal, amit legértékesebbnek gondoltok.

Az első tündér ezt suttogta a bölcső fölött:

– Én olyan szépséggel ajándékozlak meg, hogy aki rád néz, úgy véli, tavaszi virágot lát.

– Én olyan sudár alakot adok neked, amilyen a fiatal pálma törzse – ígérte a második.

– Tőlem – szólt a harmadik – földbe rejtett aranykincseimet kapod.

A tündérkirálynő elgondolkozott.

– Az emberek s virágok szépsége elhervad – mondta halkán. – A szélvihar derékba töri a pálmát, a kor meghajlítja a karcsú alakot. Az emberek meggyűlölik, aki aranyát nem osztja szét köztük, aki meg szétosztja, maga marad szegény. Semmi maradandót nem adtatok ennek a gyermeknek.

– De hát mi maradandó az emberben, s mivel ajándékozod meg őt te, tündérkirálynő? – kérdezték a többiek.

– Én jóságot ajándékozok neki – válaszolta mosolyogva a tündérkirálynő. – A szív jósága olyan, mint a nap melege: életet ad... Jóság nélkül olyan a szépség, mint illat nélkül a virág. Jóság nélkül a gazdagság csupán az önzés gyámola. Jóság nélkül még a szerelem is csak tűz, mely pusztít és éget. A ti ajándékaitok múlandók, a jóság maradandó: olyan, akár a

forrás, melyből minél többet merítesz, annál bőségesebben buzog. A jóság – az egyetlen kiapadhatatlan kincs.

S itt ráhajolt az alvó gyermekre, szívét gyengéden megérintette, s ezt suttogta:

– Légy jó!

JOANNA KULMOWA

HA AZ ÁLMOT BOLTBAN ÁRULNÁK

SEBŐK ÉVA fordítása

Ha az álmot boltban árulnák,
ingyen többé sose alhatnánk.
Az ember először sorbaállna
szépen, türelmesen,
aztán megszámolná a pénzét:
futja-e rá, hogy szép álmot vegyen.
Kiválasztaná a megfelelő
sietve, hogy valaki el ne kapja
az orra előtt.

Meg egy kis tartalékot is,
a sok álmatlan éjre.
Aztán kérné a számlát.
És a kasszához lépne.
Fizetne, hazavinné az álomcsomagot,
s lefeküdne az ágyba.
Ám ott az ágyban – ott
kiderülne, hogy szörnyű nagy baj érte,
mert a boltos – csomagját elcserélte!
S álmodhatna, szegény feje, ha elaludt,
olyat, ami eszébe
még álmában se jut.

Itt születtem

Mondj egy várost, mely ösz-szeköti Bethlen Gábor, Kőrösi Csoma Sándor és Áprily Lajos nevét. Májusi lapszámunkban nagyenyedi gyerekek mesélnek nagymúltú városuk történelméről, jelenéről.

Hadd vezéreljünk el benneteket a mi falunkba, Halmiba, amely 35 kilométerre fekszik Szatmárnémetitől. Nevét attól a magaslattól, halomtól kapta, amelyre temploma épült kora-gótikus stílusban. Eredetileg római-katolikus volt, a reformáció óta használják reformátusként.

Halmi első írásos említése 1217-ből való. Rákóczi fejedelem 1703-ban szabadságlevelet ad a településnek. A XIX. század végén, a XX. század elején Halmi járási székhely, 42 falu tartozik hozzá. E rangjánál fogva lakói városnak nevezik. 1906-ban építették a járásbíróság épületét, udvarán külön épületben volt a fogda. Ma a járásbíróság épülete a mi iskolánk, a hajdani fogda pedig sportterem. Falunkban ezen kívül van még három iskola, ahol több, mint 600 iskolás tanul, ebből egyharmad magyar gyerekek.

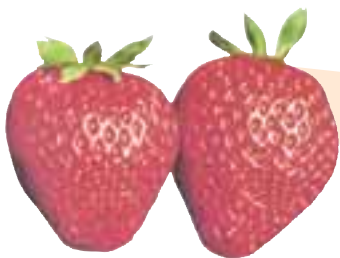
Halmiban van egy modern, jól működő és jól felszerelt árvaház. Jelenleg 82 lakója van, vegyesen lányok és fiúk. Ebből 6 egyetemista, 21 közép- és szakiskolás valamint 55 gimnazista és elemista.

A halmi állomás 1930-ban épült, 49 sínpar fut át rajta. Mivel ez az állomás határállomás, vámhivatal is működik itt.

Mivel szomszédunk Ukrajna, falunkban 1970-ben épült és nyílt meg a Halmi-Nevetlen határátkelő, mely jelentős forgalmat bonyolít le. Országunk sok megyéjéből sőt, fát, vasat, bútort szállítanak Európa országaiba, Oroszországba. A határállomáson több mint 100 személy dolgozik.

Halmit országsherte úgy ismerik, mint a földieper hazáját. Az eper még a címerünkben is szerepel. Májusban, mikor érik ez a korai gyümölcs, az ország minden megyéjéből jönnek a felvásárlók. Talán a ti piacotokon is kapni zamatos halmi epret.

Falunkhoz tartozik Halmihegy, a Tokaj-hegység folytatása, melynek szelíd oldalait nemes szőlővel telepítették be. Az itt préselt bor szintén híres.

Halminak már 12 éve van egy francia testvérvárosa, amelynek lakói hoztak nekünk egy autóbust. Ezzel ingáznak a tanulók a Halmihoz tartozó falvakból, no meg ezzel megyünk kirándulni vagy Szatmár-ra a színházba.

Mivel falunk közel van Szatmárhoz, elvárosiasodott, nem élnek már a régi hagyományok. A karácsonyi kántáláson, húsvéti locsoláson kívül nemigen vannak más szokások. A mi osztályunk igyekszik ezt pótolni karácsonyi, anyáknap, év végi műsorokkal. Szaválversenyt, sportversenyeket szervezünk, járunk a szomszéd faluba futballozni.

Szervezzetek osztálykirándulást Halmiba! Mi szívesen várunk benneteket!

a III. C osztály tanulói
és Fenesi Katalin tanítónő

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki!

Szólj, szám!

1. Egy közmondást rajzoltunk le, amelynek mind a négy szavával keressetek egy vagy akár több újabb közmondást, szólást.

2. Az összetett szó jó gyógyszer szószátyárság ellen. Tömörítések összetételbe az alábbi körülírásokat: **nyakba való kendő; vasból készült út; háznak a teteje.** Most pedig fordítva: bontsátok ki az eredeti szerkezetet az összetett szavakból: **borvörös, holdfény, szemüveg, esőköpeny, tolltartó.**

Februári megfejtések: 1. kétbalkezes, balsors, balítélet, baljós, balszerencse, balul üt ki, bal lábbal kelt fel, baleset, nem tudja a bal kéz, mit csinál a jobb; egyik füle bal, a másik nem hall; bal kézzel fog hozzá; eltűnik a balfenéken; üldözi a balszerencse; úgy néz ki, mint a Himnuszban a balsors; 2. Bevallom a korom. Fekete, mint a korom. A lustaság az én kórom. Ne törd le a kórom. Nemcsak koros (idős), kóros (beteg) is. Kórós tarlón járok. Szegény pór (paraszt), por lepi a ruháját. Forrok magamban. Forrók a kályhák; 3. ujj. **Győzteseink:** Ömböli Tímea, Marosludas; Kocsis Norbert, Vámfalu; a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő Líceum III. A; a székelyudvarhelyi Bethlen Gábor Iskola III. A osztálya; az érsemjéni IV. osztály.

Könyvmoly

Ha nagyon tetszik egy mese, sajnálod, hogy hamar véget ér. Nos,

Frank Baum *Oz, a nagy varázsló* című meseregényének hősei, Dorka, a Madárijesztő, a Bádog Favágó, a Gyáva Oroszlán nem hagynak faképnél egy rövid mese után, hanem sok-sok mulatságos kalandra hívnak. Indulj velük te is Oz

keresésére – erre biztat **Angyal Krisztina** Szilágysomlyóról és **Lázár Levente** Szentegyházáról.

S végül egy igazi moly-vallomás a marosvásárhelyi **Simonfi Istvántól**: **A legféltettebb kincsem egy nagyon régi könyv, a címe Barangolás Meseországban.** Még az édesapámé volt, amikor ő is akkora volt, mint én. Kissé meg van rongálódva, a lapjai szakadtak. Elterveztem, hogy rendbe teszem, megragasztom, és soha nem válok meg tőle.

Arcuşan Olga, Zabola

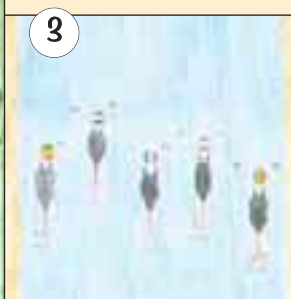
Havonta
3 díjat
sorsolunk ki!

Ugye, te is jobban szereted az olyan meséskönyvet, amelyben képek is vannak. Mert én igen. Készíts meseillusztrációt. Válaszd ki kedvenc meséd legizgalmasabb mozzanatát, és próbáld lerajzolni. Ne felejtse el elküldeni nekem!

Maszat Művész

Köszönöm a sok ügyes, látványos sport-tudósítást. Nyertesek: az erdőfülei harmadikosok – Bedő Kálmán Norbert (1); Péter Andrea, Etéd (2); az aranyosgyéresi III. E osztály – Kis Erika (3); a szentegyházi Tamási Áron Iskola IV. A osztálya – Madár Tibor (4) és Enceanu Anita, Brassó (5).

BITAY ÉVA

FEJÜNK ÉKESSÉGE, A HAJ

A haj már az ókorban fontos szerepet játszott. Azt tartották, hogy benne rejlik az életerő. A bibliai történet szerint Delila úgy fosztotta

meg erejétől Sámson, hogy haját álmában levágta. Mikor aztán a foglyul ejtett Sámson haja újból kinőtt, ereje is visszatért, s az épület oszlopait kidöntve magával együtt ellenségeit is a leomló falak alá temette.

Az indiánok a skalppal valójában ellenfelük hajában rejlő erejét vélték megszerezni.

A szlávok a levágott haját a szentnek tartott bodzabokor alatt ásták el, hogy többé ne fájduljon meg a fejük.

Az előkelő európai udvarok gavallérjai századokon át illatosított, bodorított parókat viseltek. A parókaviselet a hagyománytisztelő angol bíróságon a mai napig fennmaradt.

A rokokó korban a francia dámák fején valóságos hajköltemény tornyosult, amelyet szalag, gyöngysor, virág, toll vagy éppen kis hajó díszített. Az „építmény” egy vagyonba került, s természetesen nem lehetett naponta lebontani. Cukros vízzel rögzítették, párna helyett nyaktámaszra hajtották fejüket, mosás helyett pedig, hisz a tetvek gyakran tanyát vertek a kontyok mélyén, elefántcsont tűvel – vakaróztak.

Mennyit bír el egy hajszál? Elég sokat, akár öt dekát is felfüggeszthetünk rá. Ha figye-

lembe vesszük, hogy az ember fején félmillió hajszál is nőhet, egy szorosra font varkocs jókorra súlyt megbírhathatna. A bibliai Absolonnak a faágon történt fennakadása egyáltalán nem volt csoda, a vízbefúlót pedig üstökénél fogva könnyen szárazra lehet húzni.

Miért őszülünk meg? A hajszál egymásba tolt hengerekből áll, mint az összenyomható hálászbot, és festékanyagokat tartalmaz. Ettől lesz a haj szőke, barna, fekete vagy éppen vörös. A legbelső henger közepét az úgynevezett velő tölti ki. Ha ennek sejtjei közé levegő kerül, a haj áttetszővé válik, megőszül.

Megfigyelték, hogy nyomasztó gondok, feszültségek idején a hajszemölcs vékonyabb szakaszt termel. Így Sherlock Holmes, a mesterdetektív mikroszkóp alá tett hajszálad karcsúbb és vastagabb szakaszai alapján kiszámíthatja, mikor voltak gondterhelt napjaid.

Hogy lesz kopasz az ember? Hajszálaink állandóan cserélődnek: kihullanak és helyükbe újak nőnek. Ha a hajszemölcs elsorvad, a kihullott hajszál nem pótlódik, az ember megkopaszkodik. Ilyenkor mondják tréfásan, hogy „okos ember, sarkáig ér a homloka”.

KISKÓPÉ

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Mit nevezünk árvalányhajnak?

Tudtok hajjal kapcsolatos szólásokat?

Februári megfejtés: Kölcsey Ferenc: Himnusz.

Nyertesek: Csobi Rita, Zsibó; Sárossi Roland és Arnold, Túrterebes; a nagybányai N. Irga Iskola IV. G osztálya.

A LEGVÉRENGZŐBB HAL

nem a hatalmas cápa, hanem az apró pirája vagy piranha. Dél-Amerika folyóiban él, 25-30 cm-es pisztrángféle. Fogazata olyan erős és éles, hogy a colos deszkát is szétrágja. Rendkívül falánk, sokezres csapatban támad, percek alatt csontig rágja a folyón átkelő ökröt, lovat. Állkapcsát az indiánok ollónak használják.

A LEGVESZEDELMESEBB ROVAR

az afrikai vándorhangya. Tízezresével, több száz méter hosszú menetben halad feltartóztatlanul, és megkötött kutyát, tehenet, mindent felfal, ami nem tud kitérni a rettenetes menetszlop elől.

③ Jéré Anna-Mária, Csíkkarcfalva: kedvenc állatom.

1. Vízinvény 2. Igen, angolul 3. Uगत-
ni kezd! 4. Potyog-
nak a könnyei 5.
Csend ellentéte 6.
Óra méri

1		
2		
3		
4		
5		
6		

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

① Demian Gina, Börvely: tavaszi ün-
nep.

1. Zsírréteg 2.
Nem így 3. Eső után
keletkezik az úton 4.
Út 5. Ádám párja 6.
Évszak

1		
2		
3		
4		
5		
6		

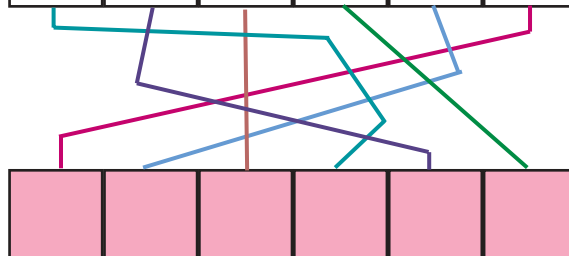
② Boros Tünde, Lázári: húsvéti fi-
nomság.

K
CS

④ Mihályi Renáta, Bikafalva: vezesd he-
lyükre a betűket.

V É S T Ú H

⑤ Tóth Szabolcs, Nyárádremete: Itt a húsvét,
jön a nyuszi, megöntözlek, ha... – a locsolóvers
folytatása a rejtvényben olvasható.

1. Becézett László 2. Korányi gyümölcs 3.
Lengeti a fákat 4. Muzsika 5. Szürke rágcsáló 6.
Becézett Gábor 7. Hogy, fordítva 8. Dohányzó-
eszköz 9. Kutyám teszi 10. A kis sárkánygyerek
neve 11. Gabonát, krumplit tárolnak benne 12.
Becézett Ildikó

VISZ	
ÍGY	
KACAG	
NINCS	
KESERŰ	
NYÁR	

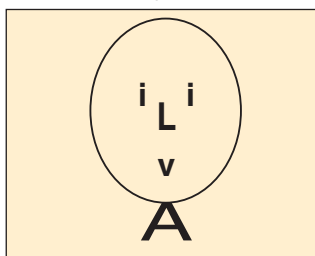
⑥ Szász Csaba Lajos, Marosvásárhely:
írd a szavak ellentétének kezdőbetűjét a
négyzetekbe.

Nyers Noerbert és Kubik Szilveszter,
Szabadka

1	L	Szűrő- vágó fegyver	Budapesti városrész	Ásványi fűszer	Arra a helyre görget	Hadar a végén!	Római 1	Kínos
Eszesedik								
Gyom- növény (LABODA)							Kérdőszó	
KRU				ARAL			Juttat	
Odáig				I.Q.!				
Rét közepe!		A vízező hely				Deciliter	Ekevég!	
Téli sport		Betűt vet	Hölgyeim és ...			Tanításai	Középkori énekes (IGRIC)	
Rajz, kép			Abban az időben					
Á				Ruha- darabja				
Nulla		Nem hagyja magát		Vakáció vége!				
LÉKO		Térdrég!			Idill páratlan betűi			
Mikrobusz része!				Méter	E napon	Ceruza- hegy!		
Olasz tenger (ADRIAI)				Középen bír!		Hírközép!	En!	

⑧ Molnár Ildikó, Kápolnásfalu: hogy hívják ezt a kislányt?

⑨ Szigethy Hunor, Kézdivásárhely: az alábbi szavak mindegyike tartalmaz egy-egy olyan betűt, amelyik nem római szám. Ha ezeket összeolvasod, egy állatnevet kapsz.

FILM, MILLIÓ,
MIKI, DAL

⑩ Deák Brigitta, Nagyvárád: a szavak kezdőbetűiből kedvenc folyóiratod neve alakul ki.

⑪ Maxim Orsolya, Nagyenyed: fontos fogalom.

MÁRCIUSI MEGFEJTÉSEK

1. tavasz 2. március 3. nők napja 4. ibolya 5. kan-kósi, tűzike 6. hóvirág 7. A, C, D, E, F, I, K, L, N, T, V, Z 8. sátor, ásnak, kosár, korsó, olvas

REJTVÉNY-
PÁLYÁZAT

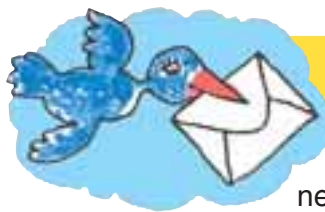
A lengyelek nagyon szép rajzfilmeket tudnak készíteni. Mostani rejtvényem megfejtése két rajzfilmhős neve. Biztosan találkoztál már velük.

Írd meg nekem legkésőbb április 15-éig.

a Rejtvénykirály

NYERTESEK

A FEBRUÁRI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT megfejtése: *Leonardo da Vinci: Mona Lisa vagy Gioconda*. Könyvjutalmat nyertek: **Láng Péter**, Nagykároly; **Petres András**, Csíkmadaras; **Vass Hunor**, Temesvár; **Bódi Melinda**, Ürmös; **Szőke-Nagy Andrea**, Szilágycseh. Gratulálunk!

LEVELEZŐ

Szia, Babszem Jankó!
Kistestvérét köszönti ben-
ned a Napsugár. Örömmel for-

gattuk az Arad-Hegyalja és Fehér-
Körös vidéki gyermekek lapját, a
Babszem Jankót, amelyet a Panko-
tai Csiky Gergely Egyesület ad ki.
Hosszú életet, sok szép írást kívá-
nunk a szórvány gyermeklapnak, s
várjuk a következő számokat, hogy
beszámolhassunk az olyan érdekes
rendezvényekről, mint a borosjenei
"Horváth Béla" szavalóverseny.

Ebben a hónapban is elküldték írásaikat, rajzai-
kat a tordai T. Művelődési Iskola II. D; a marosvá-
sárhelyi 2-es iskola IV. C; a M. Viteazul Gimnázium III. D; a nagybányai P. Dulfu Iskola IV. C; a
gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Iskola IV.
és II. B; a Salamon Ernő Líceum II. D
és III. A; a kézdivásárhelyi Túróczi
Mózes Iskola IV. A; a kolozsvári C.
Brîncuși Iskola III. C; a nagybányai
N. Iorga Iskola IV. G osztálya; a nyá-
rádszeredai IV. B; a felsőboldogfalvi,
a székelyszenterzsébeti és a szé-
kelyszentléleki III.; a gyergyóremetei
IV. C; a zabolai III. B; a szilágysom-
lyói III. F; a csíkménasági és a dési
IV.; a zilahi II. B osztály; a magyarla-
pádi Mesekör; a magyardécei és
árpástói iskolások.

**Szabó Edina és
Krisztina, Szemák
Tamás, Szatmár-
németi; Vojcuj
László, Kökös; Ba-
kó Ivette, Ara-
nyosgyéres; Oláh Endre, Dés;
Dudás Szilvia, Zilah; Gustere Rita,
Vármező; Szűcs Dávid, Szabó
Henrietta és Zsolt, Szegedi
László, Kiss Dávid Róbert,
Nagyvárad; Boér Anita, Égermand
Réka, Rétyi Johanna, Sepsiszent-**

Szilágyi Panna, Vargyas

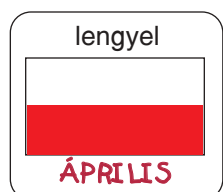
Albert Emő,
Csíkszentdomokos

A sepsiszentgyörgyi 6-os
Iskola III. B osztálya

Akik figyelmesen utaztak **Oroszországban**, így válaszoltak
Kószabósza januári kérdéseire: Petőfi sírját keresik Szibériá-
ban; medvét táncoltattak; Mese a halászlóról és a kis halról; az
orosz tájra jellemző a nyírfa, a hagymakupolás templom, a
nagy tél.

**Meséskönyvet nyertek: Bálint Katalin, Torockó; Vass
Balázs, Székelyudvarhely; Forró Tímea, Kézdivásárhely.
Gratulálunk!**

**Vágjátok ki, és
ragasszátok
nevetek mellé a
gyűjtőlapra.**

Készülődnek már a lányok,
Készen vannak a tojások.
Várják a sok locsolót,
Szép verset jó mondót.
A fiúk is készen vannak,
Kezükben kölni-csomag,
Indulnak locsolni,
Sok piros tojást kapni.

Szabó Ildikó, Sepsiszentgyörgy

Egy szép tavaszi napon
arra ébredtem,
hogy a nyuszi
tojást hozott énnekem.
Mit ér a sok tojás,
ha senki se jön?
Nem lehet vele bánni,
mert nem locsol meg senki!

Csapó Edina, Zilah

Volt egyszer egy juhász, s
annak egy kisfia, aki inkább
szeretett a juhok mellett ülni,
mint tanulni. Amikor az édes-
anyja pirongatta a tanulás mi-
att, mindig azt felelte:

– Hagyja édesanyám, jó le-
szek én juhásznak, megtu-
dom én a juhokat számolni,
még a pénzt is.

Amikor megszű-
letett az első bá-
rányka, szép kis
tarka, fekete-fehér
foltokkal, a juhász
így szólt:

– Misike, jól vi-

Fazakas Ágota,
Szilágynagyfalu

Czinege Mónika, Dés

Szép a virág, szép is lehet,
Itt van már a kikelet.
Azt dalolja minden madár,
Nyílik már a hóvirág.
Az ibolya sem tétovázik,
Gyorsan a nyomába futkorászik.

Simon Attila, Marosvásárhely

Szász Andrea,
Marosvásárhely

gyázz erre a báránkyá-
ra, mert ez lesz a hús-
véti ebédünk, s a bőre
karácsonyi kucsma
számodra.

Misike nap mint nap vitt ne-
ki egy kis cukrot, s a bárány
már kezdett Misike után jár-
ni. Ő volt a nyáj legszebb bá-
ránya.

Húsvét reggelén
Misike korán kelt,
sietett a nyájhoz,
ölébe vette a bá-
rányt, és kérlelni
kezdte az apját,
hogy ne vágja le.

Tavaszi, tavasz,
Rügyező,
Kék ibolyát
Ébresztő.
Kék ibolya,
Hóvirág,
Megcsodálja a
Világ.

Koblicska Andrea, Árpástó

Öröme e napnak
Felkerestem házatok,
Hogy egy kicsit meglocsoljam
A ti kedves lányotok.
Mert harmattól és melegtől
Növekedik a virág,
Ha leány nem volna,
Nem lenne szép a világ.
Amiért ide fáradtam,
Nem kívánok semmi mást,
Csak egynéhány gyönyörű,
Tulipiros, szép tojást.

Beküldte György Hunor, Gyergyókilyénfalva

– Más báránynak nincs
olyan szép bőre, nem lesz ne-
ked kucsma belőle – monda
az apja.

– Nem bánom, inkább ne
legyen kucsma, csak a bá-
rány maradjon meg.

Nem volt mit tenni, a juhász
megkímélte Misike bárányát.
Szép juh lett belőle, s még
ma is él, ha meg nem halt.

Hógye Rebeka, Völcsök

Címlap:

Kőszabósa
Lengyel-
országban

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/141323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: <http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar>; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR — EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 12000 lej

Jártában-keltében Kószabósza sok tojásdíszítési ötletet tanult. Néhányat megtanít nektek.

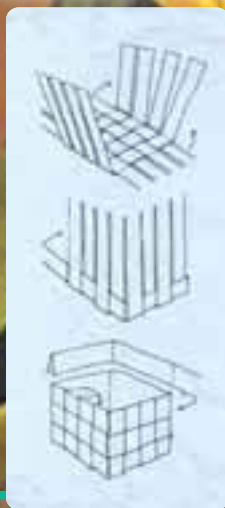
Celluxcsíkokból ragassz mintát a tojásra, hideg festőleben áztasd, majd húzd le a ragasztót.

Selyempapírral, szalvétával bevont tojásra találó színű papírcsipkét ragaszthatsz.

Rakott krumpliban nem jó, de vidám húsvéti hangulatot teremt a nyuszi-tojás-köcsög. Kifújtt tojásokat festékekkel vagy papírbevonattal alapozz, majd pingálj rá nyuszipofit, ragassz bajszot, fület, hajtogass nyakkendőt.

A tojástartó kotlós vagy kosárka papírszövessel készül. Először gyakorold egyszerű papírból, s ha már jól megy, próbáld színes csíkokkal.

